

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția de Contencios Administrativ și Fiscal

Decizia nr. 647//2020

Decizia nr. 647/2020

Sedința publică din data de 6 februarie 2020

Asupra recursului de față;

Din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele:

I. Circumstanțele cauzei

1.1. Cererea de chemare în judecată

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Curții de Apel București, secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal la data de 17.02.2015, reclamanta societatea A. S.A. a solicitat în contradictoriu cu pârâta Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor anularea Ordinului Președintelui ANPC nr. 280/09.07.2014, ca nelegal și netemeinic, și anularea Adreselor nr. x/21.08.2014 și nr. y/05.09.2014 emise de ANPC, ca răspuns la plângerea prealabilă formulată de reclamantă împotriva Ordinului nr. 280/09.07.2014 și obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată

1.2. Hotărârile primei instanțe

Curtea de Apel București, secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, prin sentința nr. 952 din 17 martie 2017, a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta societatea A. S.A. împotriva pârâtei Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor ca neîntemeiată.

1.3. Calea de atac exercitată

Împotriva acestei sentințe, în condițiile art. 483 C. proc. civ., reclamanta societatea A. S.A. a formulat recurs, întemeiat pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 5, 6 și 8 din C. proc. civ., solicitând casarea sentinței recurate și, în rejudicare, admiterea cererii așa cum a fost formulată și anularea actelor contestate.

În motivarea opțiunii sale procesuale recurenta reclamantă a susținut următoarele:

1.3.1. Hotărârea recurată este nelegală, fiind dată cu încălcarea prevederilor art. 31 alin. (1) și (2) din Constituția României și art. 12 alin. (2) din Legea nr. 363/2007, motiv de casare reglementat în art. 488 pct. 8 din C. proc. civ.

Lipsa motivării actului administrativ constituie temei al anulării acestuia, dat fiind că, în temeiul dispozițiilor art. 31 alin. (2) din Constituție și a art. 12 alin. (2) din Legea 363/2007, obligația motivării actului administrativ constituie o garanție împotriva arbitrarului administrației publice și se impune cu deosebire în cazul actelor prin care se modifică ori se suprimă drepturi sau situații juridice individuale și subiective, cum este cazul actelor administrative în speță.

Instanța de fond a reținut în mod greșit că, în speța de față, descrierea faptei și încadrarea sa juridică respectă principiile anterior expuse.

Dimpotrivă, din analiza Ordinului contestat, reiese faptul că autoritatea emitentă nu identifică fapta imputată, respectiv practica comercială incorectă pretins a fi fost săvârșită.

Mai exact, prin Ordin, Autoritatea reține încălcarea de către reclamantă a prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007, fără a dezvolta dacă i se impută o practică comercială înșelătoare sau agresivă.

Deși instanța de fond reține aplicabilitatea în speță a prevederilor art. 9 alin. (1) lit. c) din același act normativ, deci o practică comercială agresivă, ANPC nu a arătat, în concret, cum s-a manifestat agresivitatea băncii în raportul contractual cu fiecare dintre cei 23 de împrumutați, cum acceptarea solicitării împrumutaților ar reprezenta o practică comercială incorectă.

Cele reținute de instanța de fond, respectiv incidența prevederilor art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 363/2007, nu sunt în măsură să acopere viciul ordinului atacat întrucât instanța trebuie să exercite un control de legalitate asupra actului

administrativ atacat, iar nu să suplinească deficiențele acestuia cu propriile motivări.

Mai mult, în Adresele nr. x/21.08.2014 și nr. y/05.09.2014 emise de ANPC, ca răspuns la plângerea prealabilă, Autoritatea nu face decât să reia considerentele Ordinului nr. 280/09.07.2014, fără să analizeze în niciun fel susținerile și motivele de nelegalitate invocate în plângerea prealabilă, nici înscrisurile depuse în probațiune, ignorându-le complet. ANPC nu face decât să citeze pasaje din cuprinsul Ordinului contestat, pentru ca apoi să ajungă la concluzia eronată că Ordinul respectiv este temeinic și legal.

O motivare corespunzătoare a deciziei emise de ANPC în temeiul art. 13 alin. (1) lit. a) coroborat cu art. 12 alin. (2) din Legea nr. 363/2007 ar trebui să ofere subiectului de drept sancționat toate indiciile pentru care conduita sa este o practică incorectă, respectiv în ce măsură afectează aceasta decizia de tranzacționare a consumatorului ori diligența profesională, care sunt produsele comerciantului cu privire la care s-a acționat incorect, identificând astfel toate elementele care împreună definesc o conduită comercială drept incorectă, condiție neîndeplinită în speța de față.

1.3.2. Hotărârea recurată este nelegală, fiind dată cu aplicarea greșită a prevederilor art. 4 și 9 din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, motiv de casare reglementat în art. 488 pct. 8 din C. proc. civ.

Prin Ordinul atacat, ANPC s-a reținut încălcarea de către reclamanta a prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007.

Se apreciază că în mod vădit greșit instanța de fond a reținut că în speța de față sunt incidente prevederile art. 9 lit. c) din Legea 363/2007 și că reclamanta ar fi culpabilă de o practică incorectă, agresivă, respectiv că ar fi exploatat situația nefericită a împrumutaților care întâmpină dificultăți în rambursarea creditelor, afectându-le raționamentul și influențându-le deciziile.

Așa cum rezultă din interpretarea prevederilor legale art. 4 și 8 din Legea nr. 363/2007, pentru a fi în prezența unei practici comerciale incorecte agresive, este necesară îndeplinirea următoarelor condiții:

- fapta să constituie un demers al comerciantului;
- demersul comerciantului să fie strânsă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs consumatorilor, înțelegând-se următoarele două sub-condiții: demersul comerciantului să privească produsele acestuia; demersul comerciantului să se desfășoare în perioada precontractuală; demersul să recurgă la hărțuire, constrângere, inclusiv la forță fizică sau la o influență nejustificată; fapta să afecteze considerabil capacitatea consumatorului de a lua o decizie în cunoștință de cauză, decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o.

Comportamentul reclamantei nu se încadrează în noțiunea de practică comercială incorectă și, cu atât mai puțin, în noțiunea de practică incorectă agresivă.

În primul rând, raportat la cele reținute de instanța de fond, se arată că obligațiile contractuale asumate de fiecare parte trebuie exercitate cu bună-credință, iar în măsura în care împrumutații nu își îndeplinesc obligațiile asumate consecința firească (în orice situație similară, iar nu doar în raporturile contractuale cu subscrisa) este declararea scadenței anticipate și recuperarea debitului pe calea executării silite. O astfel de consecință a neîndeplinirii obligațiilor din contractele bancare este de notorietate, putând fi anticipată de orice persoană diligentă și nu poate fi în niciun caz calificată drept "circumstanță specială de asemenea gravitate încât afectează raționamentul consumatorului mediu și de care comerciantul este conștient".

Reclamanta nu poate fi răspunzătoare de "consecințele neîndeplinirii obligațiilor de către împrumutat" care pot conduce la o "situație nefericită pentru consumator" și nu a avut o influență în decizia consumatorului de a solicita o restructurare a creditului și nu a prezentat această posibilitate ca fiind "soluția salvatoare", dovadă în acest sens fiind împrejurarea că împrumutații au avut inițiativa solicitării restructurării creditelor și au înaintat o cerere scrisă și semnată în acest sens, aceștia având și opțiunea unei refinanțări chiar cu o altă bancă.

Recuperarea de către bancă a sumelor neîncasate în perioada de restructurare nu reprezintă o lipsă de diligență profesională și nici o practică comercială agresivă, cât timp nu a recurs la forță sau presiuni psihice, asupra clienților săi și nici nu a profitat de situația nefericită a acestora pentru a le influența decizia.

Susținerile ANPC, însușite de instanța de fond, privind includerea comisionului de administrare în noua marja a dobânzii stabilită ca urmare a restructurărilor reprezintă simple speculații, nesusținute de nicio probă administrată în cauză.

Comisionul de administrare și dobânda sunt două costuri diferite care nu se confundă.

Pentru a asigura deplina respectare a interesului public al consumatorului, din perspectiva asigurării comparabilității ofertelor, legiuitorul a introdus obligația băncilor de a exprima prețul real al contractului prin includerea în contract a DAE (ce reunește dobânda și comisioanele).

Din analiza contractelor în discuție rezultă în mod clar care sunt serviciile în contrapartida cărora împrumutatul este ținut să plătească acest comision: pentru monitorizarea de către Bancă a utilizării/rambursării creditului, precum și a îndeplinirii oricăror alte obligații.

Instanța de fond reține în mod greșit și că "nu s-a făcut dovada faptului că reșezarea sumelor datorate s-a realizat astfel încât împrumutatul să beneficieze, pentru o perioadă de timp determinată (perioada de restructurare) de o sumă de plată mai mică, iar numai sumele neîncasate de bancă în perioada de restructurare (prin aplicarea unei dobânzi curente diminuate/acordarea unei perioade de grație), să fie recuperate prin mecanismul de restructurare în restul perioadei de creditare".

Împrumutații, prin Actele adiționale încheiate cu Banca, și-au dat acordul ca ratele restante și dobânzile să se considere capital, dobânda urmând a fi raportată la valoarea creditului (a capitalului).

Modificarea marjelor dobânzii ulterior perioadei restructurate nu a fost negată de reclamantă pentru a fi necesară administrarea vreunei dovezi contrare, ci recunoscută drept o consecință firească și directă a facilității acordate, consecință pe care clienții (toți cei 23 care au sesizat ANPC) au cunoscut-o la momentul la care au semnat actele adiționale de restructurare (nu unul, ci uneori chiar două acte de restructurare) și au acceptat-o fără niciun fel de obiecțiuni.

Este firesc ca în măsura în care, după terminarea perioadei de restructurare în care împrumutații au plătit fie numai dobânda, fie o dobândă foarte mică (de exemplu de 1%), iar perioada de rambursare a creditului nu a fost extinsă, dobânda să fie una mai mare pentru a se asigura astfel recuperarea integrală a sumelor neîncasate în perioada de restructurare a creditului. Suma totală pe care ar fi plătit-o clienții înainte de prima restructurare va fi aceeași și după restructurare, chiar dacă costul a fost majorat, recuperarea sumelor neîncasate făcându-se prin modificarea raportului dintre partea de capital și dobânda din componenta ratei lunare.

Calculul matematic în vederea determinării costului aplicabil după restructurare are în vedere suma totală de plată înainte de prima restructurare, metoda de restructurare aplicată (reducere dobândă/perioadă grație, etc.), costul redus din perioada de restructurare și perioada pe care se acorda facilitatea de restructurare.

Facilitatea de restructurare a creditului acordată clienților nu a implicat din partea băncii o renunțare la încasarea dobânzilor și a ratelor de credit aferente perioadei de restructurare, oferta băncii fiind clară, în sensul că, prin aplicarea unor costuri reduse în perioada de restructurare (dobândă fixă/grăție), nu se are în vedere o ștergere/degrevare de datorie a împrumutatului, ci doar s-a urmărit o reșezare a sumelor datorate astfel încât împrumutatul să beneficieze, pentru o perioadă de timp determinată (perioada de restructurare), de o sumă de plată mai mică, iar sumele neîncasate de către Bancă în perioada de restructurare (prin aplicarea unei dobânzi curente diminuate/acordarea unei perioade de grație), să fie recuperate prin mecanismul de restructurare în restul perioadei de creditare.

Raportat la cele expuse, comportamentul reclamantei nu poate constitui practică comercială agresivă, nefiind îndeplinite condițiile prevăzute de textul de lege, întrucât fapta constituie un demers al comerciantului.

Facilitatea de plată acordată pentru o perioadă financiară dificilă nu poate constitui, prin ea însăși un demers al comerciantului/o acțiune de natură a influența vreo decizie de tranzacționare a consumatorului; aceasta constituie doar o modalitate de executare a contractului, iar nu o decizie de tranzacționare în sine.

Demersul comerciantului este în strânsă legătură cu promovarea, vânzarea, sau furnizarea unui produs consumatorilor, înțelegându-se următoarele două subcondiții, respectiv demersul comerciantului privește produsele acestuia se desfășoară în perioada precontractuală.

Demersul băncii nu privește vânzarea unui produs consumatorilor.

Restructurarea creditelor nu este o obligație a băncii, nu este un produs propriu-zis vândut consumatorilor, ci este o facilitate de plată (la latitudinea băncii) oferită anumitor consumatori care, pe parcursul perioadei de creditare se confruntă cu probleme financiare temporare și care se încadrează în criteriile de eligibilitate interne ale băncii.

Demersul băncii de a accepta diminuarea temporară a gradului de îndatorare al clienților nu s-a realizat prin "hărțuire, constrângere, inclusiv forță fizică sau la o influență nejustificată", ci prin înțelegerea pe care recurenta a manifestat-o cu privire la dificultățile încercate de clienții săi.

Oferta băncii privitoare la restructurare nu este de natură a afecta, în vreo modalitate, raționamentul clienților, cât timp oferta prezentată cuprinde toate informațiile referitoare la procedura reeșalonării, atât cele referitoare la diminuarea temporară a ratei lunare, cât și cele referitoare la capitalizarea sumelor neachitate cu titlu de dobândă și/sau referitoare la modificarea dobânzii aplicabile contractului de credit.

Împrumutații nu au fost obligați să accepte ofertele de reeșalonare oferite de bancă, aceștia având oricând posibilitatea de a face o refinanțare (chiar și la o altă instituție bancară care, poate le-ar fi oferit condiții mai avantajoase) și de a renunța la relația contractuală cu reclamanta prin stingerea debitului.

1.3.3. Hotărârea recurată este nelegală pentru încălcarea principiului disponibilității și limitelor rolului activ al judecătorului (art. 9 și 22 alin. (6) C. proc. civ.), întemeindu-se, totodată, pe motive străine de natura cauzei, motiv de casare prevăzut de art. 488 pct. 5 și 488 punct 6 C. proc. civ.

Instanța de fond nu a fost învestită cu o cerere având ca obiect o eventuală constatare a caracterului abuziv al vreunei clauze contractuale. Cu toate acestea, în motivarea sentinței atacate, instanța de fond reține caracterul abuziv al clauzei privind posibilitatea băncii de a renunța la perceperea comisionului de administrare.

Pronunțându-se asupra unei cereri cu care nu a fost învestită, respectiv asupra eventualului caracter abuziv al unei clauze, instanța de fond a încălcat flagrant principiul disponibilității.

Procedând în acest fel, instanța de fond își motivează totodată hotărârea pe motive străine de natura cauzei, în sensul art. 488 pct. 6 C. proc. civ.

Practic instanța de fond reține incidența prevederilor art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea 363/2007 motivându-și soluția pe un posibil caracter abuziv al unei clauze contractuale - caracter necercetat și imposibil de cercetat în cadrul procesual trasat prin Ordinul contestat și prin acțiunea cu care a fost învestită, respectiv în limitele procesuale date de propria competență, trasate prin recursul în interesul legii soluționat de ICCJ prin Decizia nr. 24/2015.

Analiza nelegală făcută de instanță cu privire la așa-zisul caracter abuziv al clauzei contractuale privind posibilitatea băncii de a renunța la perceperea comisionului de administrare este complet străină de natura prezentei cauze - cercetarea existenței unei practici comerciale incorecte agresive, iar nu a caracterului abuziv al unei clauze.

O astfel de analiză excede nu doar cadrulul procesual cu care instanța a fost învestită, dar și competenței secției a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, potrivit recursului în interesul legii soluționat de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 24/2015.

Numai o instanță învestită cu competență putea analiza caracterul abuziv al unei clauze contractuale, și aceasta nu printr-o simplă afirmație - cum s-a întâmplat în cauză, ci în funcție de condițiile prevăzute de Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori și de conținutul său concret, iar nu în funcție de un eventual comportament al băncii ulterior stipulării clauzei, respectiv acuzația de majorare a dobânzii cu ocazia restructurării creditului - situația de fapt incidentă în prezenta cauză.

Așadar, instanța nu doar că nu putea să constate acest caracter în cadrul procesual cu care a fost învestită, respectiv nu putea să constate acest caracter fără cercetare, discuții contradictorii cu respectarea tuturor garanțiilor dreptului la apărare - drept fundamental constituțional - dar nici nu avea dreptul să o facă potrivit propriei competențe.

Hotărârea recurată este nelegală pentru încălcarea principiului contradictorialității (art. 14 C. proc. civ.), exercitarea defectuoasă a rolului activ al judecătorului (art. 22 C. proc. civ.) și încălcarea dreptului de apărare al reclamantei (art. 13 C. proc. civ.), motiv de casare prevăzut de art. 488 pct. 5 C. proc. civ.

Chiar dacă instanța ar fi fost/s-ar fi considerat învestită cu o cerere privind constatarea caracterului abuziv al clauzei privind comisionul de administrare, judecătorul fondului, avea obligația de a respecta principiul contradictorialității (art. 14 C. proc. civ.) și dreptul la apărare (art. 13 C. proc. civ.), respectiv de a pune în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept pe care o considera necesară pentru soluționarea litigiului, inclusiv administrarea oricăror probe pe care le considera necesare pentru aflarea adevărului în cauză, astfel cum prevede expres art. 22 C. proc. civ. raportat la art. 13 și 14 C. proc. civ.

1.3.4. Hotărârea recurată este nelegală, fiind dată cu aplicarea greșită a prevederilor art. 431 C. proc. civ., motiv de casare reglementat în art. 488 pct. 8 C. proc. civ.

În mod greșit instanța de fond a reținut că pârâta a dovedit agravarea situației consumatorilor și prin obținerea unei hotărâri judecătorești definitive în dosarul nr. x/2014, care este opozabilă reclamantei potrivit art. 431 C. proc. civ.

Potrivit art. 431 alin. (2) C. proc. civ., "oricare dintre părți poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluționarea acestuia din urma".

Astfel, ceea ce s-a rezolvat jurisdicțional într-un prim litigiu va fi opus, fără posibilitatea dovezii contrare, într-un proces ulterior, care are legătură cu chestiunea de drept sau cu raportul juridic deja soluționat.

Contestarea a două acte administrative diferite în cele două litigii este suficientă pentru a exclude atât efectul negativ, cât și efectul pozitiv al puterii de lucru judecat.

În cauză, este de necontestat inexistența efectului negativ al puterii de lucru judecat în condițiile în care se contestă acte administrative diferite (obiect diferit), în temeiul O.G. nr. 2/2001, respectiv în temeiul Legii nr. 554/2004 ambele raportate la Legea nr. 363/2007, (cauză diferită).

De asemenea, este de necontestat în cauză și inexistența efectului pozitiv al puterii de lucru judecat din moment ce nu există o chestiune dezbătută și dezlegată în litigiul contravențional comună cu cea din prezentul litigiu.

Astfel, în litigiul contravențional, instanța de fond a analizat existența faptei contravenționale de a impune costuri foarte mari consumatorilor cu ocazia restructurărilor, în timp ce în prezentul dosar, potrivit acuzațiilor aduse prin Ordin, trebuia analizată fapta de a introduce comisionul de administrare în marja dobânzii cu ocazia restructurărilor.

Ceea ce nu a fost pus în discuție nu poate face obiectul puterii de lucru judecat, deoarece nu poate fi încadrat în conținutul unei "chestiuni litigioase" tranșate printr-o hotărâre judecătorească.

Cum în cauză, actul administrativ este diferit de cel contestat în litigiul contravențional, iar fapta contravențională analizată în acel litigiu este diferită de cea acuzată prin prezentul Ordin, orice argumente de autoritate/putere de lucru judecat sunt excluse.

Fapta de a introduce comisionul în marjă, deși menționată, nu este analizată în acțiunea contravențională deoarece este lipsită de orice relevanță.

1.4. Apărările formulate în cauză.

Prin întâmpinare pârâta intimată Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor a solicitat respingerea recursului reclamantei ca nefondat, apreciindu-se că hotărârea instanței de fond este legală, prevalându-se în apărare de aceleași argumente cu cele invocate în fața instanței de fond.

II. Soluția instanței de recurs

2.1. Analizând sentința atacată, prin prisma criticilor formulate de recurenta societatea A. S.A., a cadrului normativ aplicabil și a probatoriului administrat în cauză, Înalta Curte apreciază că recursul este nefondat potrivit argumentelor care vor fi expuse în continuare:

2.1.1. Susținerile recurente reclamante referitoare la încălcarea prevederilor art. 31 alin. (1) și (2) din Constituția României și art. 12 alin. (2) din Legea nr. 363/2007 sunt nefondate.

Așa cum a reținut și judecătorul fondului, Ordinul Președintelui ANPC nr. 280/09.07.2014, act administrativ individual care face obiectul acțiunii în anulare cu care a fost investită instanța de fond, răspunde exigențelor legale privitoare la motivarea sa, considerentele sale ample fiind apte de a îndeplini rolul ambivalent de informare a destinatarului deciziei administrative cu privire la temeiurile de fapt și de drept care au stat la baza manifestării de voință a autorității pârâte și de a permite instanței investite de a realiza un control eficient de legalitate al acesteia.

Astfel, în privința fiecărui client, emitentul ordinului atac a identificat toate elementele factuale extrase din relațiile contractuale avute cu banca reclamantă, cu relevanță în demonstrarea unei practici comerciale agresive, fiind prezentate succint, dar suficient, motivele pentru care s-a considerat că reclamanta a avut o practică incorectă la adresa clienților petenți.

2.1.2. Referitor la motivul de nelegalitate prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 din C. proc. civ. recurentul a formulat mai

multe critici care se circumscriu acestui motiv de casare.

Sub acest aspect se susține de recurentă pe de o parte că instanța de fond a interpretat și aplicat în mod greșit art. 4 și 9 din Legea nr. 363/2007, întrucât în mod eronat a fost calificată conduita reclamantei ca fiind agresivă în raport cu clienții a căror credite au fost restructurate, întrucât la baza realizării acestei operațiuni nu stat un demers al băncii reclamante, nu a vizat un produs al acesteia iar conduita reclamantei nu a fost caracterizată de o influență nejustificată de natură să afecteze considerabil capacitatea consumatorului de a lua o decizie în cunoștință de cauză, decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o.

Pe de altă parte, se susține că aspectele dezlegate de instanțele competente în dosarul nr. x/2014 în ambele faze procesuale parcurse, în care s-a statuat asupra legalității procesului-verbal de contravenție nr. x/1295 din 09.07.2014 nu au putere de lucru judecat în prezenta cauză, din moment ce nu există, în opinia recurente, o chestiune dezbătută și dezlegată în litigiul contravențional comună cu cea din prezentul litigiu.

Deși în topica cererii de recurs, cele două aspecte ale motivului de nelegalitate invocat au fost expuse separat, instanța de control judiciar le va analiza împreună, dând prevalență celui de-al doilea aspect de critică, întrucât verificarea și validarea puterii de lucru judecat a dezlegărilor date de instanțele judecătorești în dosarul nr. x/2014, în măsura identității lor cu cele invocate în prezenta cauză, fac inutilă reanalizarea lor în speță.

Aceasta întrucât, așa cum s-a remarcat și de judecătorul fondului și s-a reținut în practica constantă a instanței supreme, efectul pozitiv al lucrului judecat se impune într-un al doilea proces care nu prezintă triplă identitate cu primul, dar care are legătură cu aspectul litigios dezlegat anterior, fără posibilitatea de a mai fi contrazis. Puterea de lucru judecat, în forma prezumției, vine să asigure, din nevoia de ordine și stabilitate juridică, evitarea contrazicerilor între considerentele hotărârilor judecătorești, principiul puterii de lucru judecat împiedicând infirmarea constatărilor făcute într-o hotărâre judecătorească definitivă printr-o altă hotărâre judecătorească ulterioară, dată în alt proces. Prezumpția nu oprește judecata celui de-al doilea proces, ci doar ușurează sarcina probațiunii, aducând în fața instanței constatări ale unor raporturi juridice făcute cu ocazia judecății anterioare și care nu pot fi ignorate.

În speță, instanța de control judiciar reține că printr-o decizie irevocabilă a Tribunalului București a fost validat procesul-verbal de contravenție nr. x/1295 din 09.07.2014 prin care recurenta reclamantă a fost sancționată cu amendă contravențională de 50.000 RON. S-a statuat astfel că fapta reclamantei, la cererea clienților de restructurare a creditelor, de a capitaliza restanțele la soldul creditului existent, pentru care a calculat dobânzi nejustificat de mari, și care a renunțat la comisionul lunar de administrare, însă a menținut în continuare costurile ridicate, modificând marja dobânzii prin fiecare act adițional, împovărând în continuare consumatorii, profitând de circumstanțele speciale în care s-au aflat consumatorii, și anume imposibilitatea restituirii creditelor contractate, constituie o practică comercială agresivă în sensul art. 4 și art. 9 lit. c) din Legea 363/2007.

S-a mai reținut, în calificarea ca atare a conduitei reclamantei, că banca a renunțat la încasarea comisionului de administrare, ceea ce a inoculat consumatorilor ideea că de la momentul semnării actelor adiționale valoarea totală plătită va fi redusă cu valoarea acestui comision, fiind astfel influențați în decizia de a tranzacționa. În realitate, comisionul a fost inclus în valoarea marjei stabilite prin actele adiționale, consumatorii nebeneficiind cu nimic de pe urma renunțării la comision.

Criticile reclamantei pe fondul cauzei sunt identice cu cele analizate de instanțele anterior menționate, tinzând la înlăturarea concluziei organului administrativ instrumentator prin care conduita reclamantei a fost calificată ca fiind agresivă la adresa clienților săi și, implicit, la înlăturarea statuărilor irevocabile ale instanțelor judecătorești sub acest aspect.

Așadar, în mod corect instanța de fond a reținut puterea de lucru judecat a sentinței civile nr. 23052/18.12.2014 a Judecătoriei Sectorului 1 București și a deciziei nr. 527/26.01.2016 a Tribunalului București, secția a II-a contencios administrativ și fiscal, ambele pronunțate în dosarul nr. x/2014, întrucât procesul-verbal nr. x/05.05.2014 are ca obiect sancționarea contravențională a reclamantei pentru utilizarea de practici agresive la adresa clienților săi a căror credite le-a restructurat (scop punitiv), iar Ordinul ANPC nr. 280/09.07.2014 are ca obiectiv obligarea reclamantei la încetarea acestei practici incorecte (scop preventiv), în considerarea aceleiași conduite reținute.

În această notă, considerentele instanței de fond prin care este analizată conduita reclamantei din perspectiva întrunirii elementelor caracterizante unei practici agresive nu pot fi avute în vedere ca fiind considerente proprii ale judecătorului fondului, întrucât s-ar opune acestei conduite procesuale principiul efectului pozitiv al autorității de lucru judecat, analizat în precedent, ci o preluare într-o variantă subiectivă a aprecierilor instanțelor investite cu plângerea contravențională împotriva procesului-verbal nr. x/05.05.2014.

Din această perspectivă, nici reclamanta nu mai putea repune în discuție prin cererea de recurs calificarea de altă manieră a conduitei sale decât cea stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Nu sunt fondate nici criticile recurente reclamate referitoare la încălcarea principiului disponibilității și limitelor rolului activ al judecătorului (art. 9 și 22 alin. (6) C. proc. civ.), întemeindu-se, totodată, pe motive străine de natura cauzei, motiv de casare prevăzut de art. 488 pct. 5 și 488 pct. 6 C. proc. civ.

Aprecierea ca abuzivă a unei clauze din contractele de credit analizate nu este străină de natura cauzei, fiind făcută în contextul demonstrării împrejurării inoculării consumatorilor petenți a ideii unui "beneficiu", susceptibil a-i determina pe aceștia să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o, folosită în contextul prezentării reconfigurării/restructurării creditului ca un element de influență a deciziei într-o practică comercială incorectă, analiză cu care a fost investită instanța de fond și care în mod evident are legătură cu natura cauzei.

Această calificare a fost făcută având în vedere înțelesul general și comun al noțiunii de "abuziv", iar nu în contextul specific al "clauzelor abuzive" când era necesară investirea corespunzătoare a instanței cu o astfel de cerere sau atunci când era invocată din oficiu era necesară a fi pusă în discuția părților acest aspect juridic.

În consecință, instanța de control judiciar apreciază că din perspectiva criticilor formulate Ordinul Președintelui ANPC nr. 280/09.07.2014 este legal emis, astfel că hotărârea instanței de fond care-l validează este dată cu interpretarea și aplicarea corectă a normelor de drept material aplicabile, urmare a unei motivări corespunzătoare și cu respectarea normelor procesuale edictate pentru legala derulare a procesului civil.

2.2. Temeiul legal al soluției adoptate în recurs.

Pentru toate considerentele expuse de fapt și de drept expuse, în temeiul art. 20 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 și art. 496 alin. (1) C. proc. civ. va respinge recursul recursul formulat de reclamanta societatea A. S.A. împotriva sentinței nr. 952 din 17 martie 2017 a Curții de Apel București, secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, ca nefondat.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge recursul formulat de A. S.A. împotriva sentinței nr. 952 din 17 martie 2017 a Curții de Apel București, secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, ca nefondat.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 6 februarie 2020.